

Kṛṣṇa en Arjuna, Zelf en zelf in het levensveld Loslaten en het eerste hoofdstuk van de Bhagavad Gītā

Door Alberto Paganini

Crisissen en confrontaties als kansen: het bekende loslaten, zich openen voor 'hogere' inspiratiebronnen en luisteren naar wijsheid en liefde binnenin. Het begin van de Gītā biedt de sleutel tot het vatten van de eeuwige wijsheid van de volledige Gītā-tekst.

Bhagavad Gītā betekent 'goddelijk lied' en vormt de 'creme' van de wijsheid van de Indische filosofie. Het is het laatste geschreven deel van de Mahābhārata, het grote Indiase epos. Het eerste hoofdstuk van de Gītā beschrijft hoe Arjuna zich in een strijdwagen te midden het slagveld bevindt, begeleid door zijn bijzondere wagemannier, niemand minder dan Kṛṣṇa Zelf.

Terwijl Arjuna de eerlijk zoekende mens symboliseert, staat Kṛṣṇa voor onze kern, ons-Zelf dat hogere wijsheid en eenheid bezit. Door elk persoonage te beschouwen als personalisatie van krachten aanwezig in elke mens leeft de Gītā opnieuw, iedereen kan er inzichten en wegen naar bevrijding en geluk (mokṣa-ānanda) in vinden, ook tijdens crisissen en moeilijkheden.

Arjuna is de moedige en krachtige krijger, eerlijk, goedhartig, geconcentreerd, precies en hartelijk verbonden met zijn vier broers, moeder en vrouw. Ze vormen de Paṇḍav's, de representatie van de positieve, opbouwende en goede

krachten aanwezig in elke mens. Ze waren bestemd het 'koninkrijk' te regeren, volgens principes van rechtvaardigheid en goede zorg voor mens en natuur. Door de omstandigheden beschreven in de Mahābhārata riskeerden ze alles te verliezen.

De Kaurav's zijn de oorzaak van deze conflict situatie. De Kaurav's representeren verwarrend, onzekerheid en (zelf)bedrog. Deze ontstaan uit angst en gebrek aan inzicht in de ware aard van het bestaan: ze scheppen ontevredenheid en miserie. Het slagveld van Kurukṣetra staat voor het tegenwoordige-eeuwige innerlijke conflict tussen de krachten die ons naar bevrijding, geluk, kennis en identificatie met ons ware Zelf leiden en deze die ons gevangen houden in ons lagere zelf, instincten, begeerten en angsten.

Zoals in elke oude Indiase tekst over wijsheid, vormen ook in de Gītā het eerste woord (Dharma) en het laatste (Mama= mijn) de geconcentreerde

samenvatting van de boodschap van de hele tekst: het vinden en het volgen van het eigen Dharma.

Dharma betekent de wezenlijke natuur van iets. Het Dharma van het vuur is om te branden, dat van water te stromen... ieder mens heeft een uniek Dharma en hij is vrij: hij kan zijn Dharma volgen of niet. Dit heeft betrekking tot het vinden van het juiste handelen, op het juiste moment, op de juiste manier, om de juiste redenen, volgens de universele wetten van het universum en de natuur. De Indische filosofie leert ons dit tot bevrijding en geluk leidt, terwijl het handelen uit zelfzucht en angst, in disharmonie met de eigen natuur, ontevredenheid en ellende schepet.

De Gītā schenkt inzicht in de eeuwige wetten van het handelen, oorzaak, gevolg, onderscheiding, vermorzelen, beperking en bevrijding. Honderd-duizenden krijgers staan aan beide kanten klaar voor het grootste gevecht ooit, in openste opvoeding, spanning en concentratie. Kṛṣṇa is wagemannier en zal niet vechten. In het eerste hoofdstuk luistert hij stil naar Arjuna. Hij observeert hem aandachtig, met een zachte glimlach. De geest van Arjuna, met de stormachtige reacties en veranderingen in zijn gemoedstoestand en gedachten, wordt hier onder de loep genomen. De reacties van onze ego-persoonlijkheid tegenover verandering en conflict worden getoond. De Kaurav's veroorzaken een enorm kabaal. (1.13)

Wanneer we in het tumult van het leven voor ingrijpende gebeurtenissen staan, schreept onze onrustige geest chasos, verwarring, angst en haast. Kṛṣṇa spreekt in het eerste hoofdstuk maar één zin: 'Aanschouw alle kuru's (Kaurav's) die zich hier verzameld hebben, Arjuna!' (1.25). Hij moedigt Arjuna aan om zich te focussen en met moed en heldere aandacht de krachten, waartegen hij de confrontatie zal aangaan, te observeren.

यदा यदा हि संसृज्यमानि भवन्ती भारत ।
अनुत्थानमभवन्मया तदाऽसमं युगपद्यम ॥

Op ons 'levens/yogapad' nemen we ons dikwijls voor positieve veranderingen te realiseren. We willen vanuit ons hart onze eer-, relatie-, fysieke, emotionele en/of mentale patronen transformeren. Net zoals bij Arjuna kan de confrontatie met verandering conditioneringen, angsten en twijfels naar boven brengen. De 'vrienden' zijn dichterbij dan we dachten, diep in onszelf geworeld, vermengd met ons eigen wezen.

...toen Arjuna zijn vrienden en verwanten voor zich zag staan als zijn vijanden, werd hij overmand door verwarring... Arjuna zei: O Kṛṣṇa, nu ik mijn eigen mensen zie, kleur om te vechten wanke! Ik op mijn benen, mijn mond is droog, mijn lichaam beeft en mijn haar staat recht overeind. Mijn huid brandt en mijn boog Gandiva glipt uit mijn hand. Ik kan nauwelijks blijven staan en het duizelt mij... (1.26-30)

Op het moment dat Arjuna ziet dat zijn 'vijander' nauw met hem verbonden zijn, vindt hij alle mogelijke redenen om zich

er niet mee te confronteren. Wanneer we ons ervan bewust worden dat bepaalde veranderingen vertrouwde delen van onszelf vernietigen en transformeren 'wanke'len we op onze benen'. We willen veranderen maar, door onze vertrouwelijkheid met wat we wensen te veranderen, worden we overmand door twijfels en zoeken we redenen om niet te handelen. Arjuna's verhaal biedt ons troost: zelfs de grootste krijger van zijn tijd heeft zo'n crisis meegemaakt.

Kṛṣṇa wacht en zwijgt. Ons hogere Zelf weet wat ons Dharma is, welke weg ons naar waarheid en geluk brengt. Toch zwijgt het: we zijn nog niet in staat om te luisteren. Ons ego is nog te sterk en baseert zich op rationaliteit, angsten en excuses om status quo en controle te bewaren. Enkel wanneer we dit kunnen loslaten, kunnen we ons openen voor ons-Zelf, een kracht die groter en wijzer dan ons-zelf is: "Zwakke verlornt mij en ik verkeer in hevige verwarring over wat mijn

plicht is... Onderlicht mij distublieft" (1.11,7)

Ons ego en onze persoonlijkheid zijn aan het einde van hun Latijn gekomen, we weten niet meer wat we moeten, willen en kunnen doen, wat ons Dharma is en wat ons te wachten staat. In dit moment van 'leegte' schreept zich in ons bewustzijn een opening. We verlangen met heel ons wezen naar ons hogere, wijzere Zelf te luisteren. Nu zijn we klaar voor intuïtie en wijsheid. Pas nu gaat Kṛṣṇa (de hogere wijsheid) spreken: gedurende de resterende zeventien hoofdstukken leert hij ons de gebelieven van het handelen, van de werkelijkheid en van de ultieme bevrijding van lijden en onwetendheid. Alleen wie open en stil staat kan het vatten.

Bron: 'Prana Yoga flow', Alberto Paganini
Alberto Paganini is de oprichter van de
Soma Yoga leraren opleiding in Brugge
www.yogasonna.be

